Taksa plaćena u gotovu.

KATOLIČKI LIST

Izlazi svakog četvrtka. Cijena mu je D 100 na god., D 50 na pol, a D 25 na četvrt godine.

Curate strenue, ne Ecclesiae castra defensoribus careant in regno Croatiae
Leon XIII. u Brevcu na urednika »Kat. Lista«, dne 4. travnja 1900.

Rukopise valja slati: redakciji Kaptol 29. — Pretplata, oglase i sav administrativni dio: Kaptol 27.

Broj 1. U Zagrebu, 4. siječnja 1939. Tečaj 91. 90

Na izmaku trećeg decenija.

(Propovijed preuzv. g. nadbiskupa dra A. Stepinca u katedrali na Staru Godinu)

Motto: »Da nobis auxilium de tribulatione, quia vana salus hominis! Daj nam pomoć u tjeskobi, jer je uzaludna pomoć ljudska« (Ps. 59, 13).

Tako je zavapio glasoviti kralj izraelski David, kad mu je domovina bila napadnuta sa svih strana i vidio, da mu nema spasa, ako mu se Bog ne smiluje. To neka bude i naš vapaj na današnji dan, koji znači svršetak jedne godine i jednog decenija. Još nam odzvanja u duši pjev anđeoski u Badnjoj noći — slava Bogu na visini, a mir ljudima koji su dobre volje — a evo već je na izmaku jedna godina, da potone u vječnost, kao što su i tolike druge. Godina, koja je za mnogo Adamovo dijete bila puna bola i razočaranja. Godina ubijanja i klanja, paljenja i rušenja, straha i užasa. Godina, u kojoj su mnogi očekivali preokret čovječanstva na bolje, a evo na koncu godine moraju da kažu s prorokom: »Exspectavimus pacem et non est bonum et tempus curationis et ecce turbatio! Čekali smo mir, ali nema dobra i vrijeme da ozdravimo, a gle strah! (Jer. 14, 19)

Običaj je, da se na koncu godine prave bilanse, pa ako je pasivna, da se poduzmu koraci, te u budućnosti bude aktivna. Ogledajmo se i mi danas, na ovu Staru Godinu, na svršetku jednog decenija, što si je čovječanstvo u tom deceniju obećavalo i što je stvarno doživjelo? Iz toga ćemo povući logički zaključak, da ga provedemo u život, u Novoj Godini, koja nastaje.

Prva činjenica, koja nam upada u oči kroz čitavi minuli decenij je, da se nije nikada čovječanstvu toliko obećavalo, koliko u tom razdoblju. A što mu se obećavalo? Pravi raj na zemlji, samo ako prihvati stanovite ideologije. Što više, oni, koji su uzeli crvene krpe, srp, čekić i stisnutu pesnicu kao simbole pravde i istine, obećavali su, nakon što su Boga skinuli s prijestolja svoje duše, da će biti jedini bogovi na zemlji. Eritis sicut dii! Bit ćete kao bogovi! (Gen. 3, 5)

Druga činjenica je, da se do iznemoglosti vikalo, kako se taj raj dade uistinu ostvariti bez Boga, Stvoritelja svijeta i da je jedina istinska zapreka tomu raju katolička Crkva, predstavnica Božja na zemlji. Kao što oni bezbošci u Starom Zavjetu, tako i današnji »dixerunt Deo recede a nobis et scientiam viarum tuarum nolumus! Rekoše Bogu idi od nas, jer nećemo da znademo za putove tvoje. Quis est Omnipotens ut serviamus ei? et quid nobis prodest si oraverimus illum. Tko je Svemogući, da mu služimo? I kaka nam je korist, da mu se molimo? (Job 21, 14—15).

Tako se evo govorilo i prorokovalo punih minulih deset godina. I ljudi su grnuli za novim reformatirima. Proročanstva, za raj na zemlji bez Boga, činila su se tako sigurna, da ih je prihvatilo staro i mlado, muško i žensko, učeno i neuko, zdravo i bolesno. Nevolja je samo u tome, što se tim prorocima mogu upraviti riječi, što ih je Gospod upravio lažnim prorocima u Izraelu: »Non misi eos, et non praecepi eis, neque locutus sum ad eos! Nisam ih ja poslao, niti sam im zapovjedio niti sam im govorio! Visionem mendacem et divinationem et fraudulentiam et seductionem cordis sui prophetant vobis! Lažne utvare i gatanje i ništavilo i prevaru srca svoga oni vam prorokuju!« (Jer. 14, 14).

A da je tako, pokazuje treća činjenica, da je umjesto toliko prorečenog raja došao pravi pakao na svijet.

U obiteljima zavladao je nemir, među narodima mržnja, između država ratovi. Mnoge zemlje su opustošene. Osiromašenje je općenito. Pravne sigurnosti nema. Ubojstva su na dnevnom redu. Jednom riječi: građanski poredak uzdrman je u temeljima. Eritis sicut dii! Bit ćete kao bogovi, govorili su proroci naših dana čovječanstvu, kao nekoć sotona Adamu. I jao onome, tko bi se usudio drukčije misliti? A sada, na izmaku jednog decenija? Možemo da upravimo upit na čovječanstvo, kao nekoć Gospod Adamu nakon žalosnog pada: »Adam ubi es? Adame gdje si?« (Gen. 3, 9) A on posramljen morao je da zavapi: »Čuli glas tvoj u vrtu pa

se poplaših, jer sam go, te se sakrih!« (Gen. 3, 10) I mi pitamo čovječanstvo, koje je povjerovalo paklenim zavodnicima: »Ubi es? Gdje si?« Na što si spalo? Htjeli ste biti jednaki Bogu, a evo spali ste tako na nisko, da sve potpuno ogoljeli i lišeni malne i samog ljudskog dostojanstva. Jer ono, što se radi danas sa strane nekih u raznim dijelovima Evrope i ne nosi više na sebi karakter čovjeka, nego karakter divljih zvijeri, kojima je jedina svrha izdovoljiti nagon za klanjem. Bilansa minulog decenija je potpuno pasivna. Prorocima varave sreće i raja na zemlji bez Boga uspjelo je dobrim dijelom pritisnuti Crkvu, onemogućiti joj i najprimitivniju slobodu u mnogim zemljama i spriječiti svako djelovanje. Ali gle, s njezinim uklanjanjem iz javnog života naroda i država, uklonjeno je i zadovoljstvo. Nestalo je mira i poredka. Nestalo je blagostanja. I nestalo ga iz dana u dan sve više u onom omjeru, u kojem se potiskuje Crkva iz javnog života. To su činjenice, koje ne mogu oboriti nikakove fraze o napretku čovječanstva.

A koji su razlozi toj pasivnoj bilansi? Jedni bacaju krivnju na ovo, drugi na ono. Ali svi ne će da vjeruju, kad Crkva upre prstom na pravi izvor zala, koja biju svijet. A znadete li, gdje je pravi izvor? »Unde bella et lites in vobis? Odakle ratovi i borbe među vama?«, tako pita apostol sveti Jakob. »Nonne hinc? Zar ne otuda? Od naslada vaših, koje vojuju u vašim udima?« (Jac. 4, 1). Da! tu je korijen sviju zala, koja nas biju, u nutrinji čovjeka. I ako se u duši pojedinaca ne bude najprije napravio red, uzalud će biti sav trud i muka državnika. Dok ne presuši izvor neće presušiti ni rijeka.

Ako dakle želimo da svanu bolji dani čovječanstvu, onda valja udariti na uzrok zala, a to je požuda, koja hoće da vlada u srcu svakog čovjeka, na koju cilja sveti Ivan apostol govoreći: »Omne quod est in mundo concupiscentia carnis set, concupiscentia oculorum et superbia vitae! Sve što je na svijetu požuda je tijela, požuda očiju i oholost života!« (I Joh. 2, 16). To je eto karakteristika našega vremena. Svjedoci smo jednog neograničenog gramženja za što većim i što bržim obogaćenjem, za koje se žrtvuje i zdravlje i savjest i vjera i poštenje, mir i zadovoljstvo duše. A ne govori uzalud Duh Sveti: »Si dives fueris non eris immunis a delicto!« (Eccli 11, 10) To grozničavo nastojanje za brzim i velikim obogaćenjem ne može biti trajno, a da ne povrijedi opravdane interese onih, koji su slabiji. Tako dolazi do prevara i korupcija, otimanja i nasilja, i drugih bezbrojnih zločina, kako nad pojedincima tako nad obiteljima i narodima.

Svjedoci smo jednog ciničkog upravo gaženja stida i poštenja. Požuda puti! Prezrelo se svaki stid, uzvišena krepost čistoće, napose kod mladeži, izvrgnuta je najtežim iskušenjima. Bračna vjernost izvrgava se dnevno ruglu i mnogi svoje čovječje dostojanstvo gaze u blatu najodurnijih strasti.

Svjedoci smo jedne luđačke oholosti. Ne priznaje se više nikakav auktoritet. Svaki hoće da bude sudac i svaki gospodar bez obzira na zakonitu od Boga postavljenu vlast, bilo svjetovnu bilo duhovnu. Pri tome ne misli, da baš po tom navlači na samog sebe prokletstvo Gospodnje, kao što je vrlo mudro opomenuo sina svoga starac Tobija na rastanku: »Superbiam nunquam permittas in tuo sensu aut in verbo tuo dominari. In ipsa enim initium sumpsit omnis perditio! (Tob. 4, 14) Ne dopusti da oholost ikada zavlada tvojom misli ili tvojom riječi, jer je od nje početak svakome zlu!«

To su evo izvori zala, koja danas biju svijet, a koji se ne kriju u vanjskim faktorima, kao što su to strojevi ili prenapučenost zemlje, suša ili poplave i slično, nego se kriju u nutrinji čovjekovoj. A kad čovjek otkrije uzrok, onda može da traži i lijeka. A lijek u ovom slučaju može da pruži samo Onaj, koji je gospodar srdaca ljudskih. Kad bi se kušalo apelirati samo na etiku, onda neka svi oni, koji misle da mogu nešto stvoriti ili popraviti bez Boga budu uvjereni, da će na koncu svih svojih nastojanja morati reći sa starim poganinom — video meliora proboque, deteriora sequor! Vidim i znadem što je bolje, ali nažalost činim ono, što je gore! Zlo će biti još gore.

Lijek za ova zla dolazi samo od Boga, koji je Sina Svoga Isusa Krista poslao na zemlju, da ljude pouči i da im milošću svojom pomogne, da živu životom dostojnim čovjeka i budu sretni u životu. Tu je istinu sažeo sveti Pavao apostol u riječi: »Pojavila se milost Božja svima ljudima, učeći nas, da odrekavši se bezbožnosti i svjetovnih želja, trijezno i pravedno i pobožno živimo na ovome svijetu!« (Tit. 2, 11)

Ako dakle hoćete da nam svanu bolji dani, onda uredite najprije svoj odnos prema Bogu živeći pobožno. To znači kao dobra djeca dobroga Oca nebeskoga. Priznati treba najprije auktoritet Božji nad sobom. Bez njega nema auktoriteta na zemlji, makar si ga kušali priskrbiti klanjem i ubijanjem, kako to gledamo svojim očima kod nekih silnika koji su odbacili Boga, a traže u ludosti svojoj, da drugi priznaju njih.

Odreći se bezbožnosti, veli sv. Pavao, to je prvi korak poboljšanju prilika na ovoj tužnoj zemlji. Zato je sveta dužnost sviju onih, koji imadu vlast u ruci, da budnim okom prate, što se servira putem knjiga, novina, brošura, časopisa, kina itd., napose omladini. Tu ne valja poznavati nikakove sentimentalnosti. Kolikogod se bude rušio auktoritet Božji, u tolikoj mjeri padati će i auktoritet vlasti. A pravda zahtijeva, da se više kazne intelektualni začetnici zala nego li oni zavedeni, koji ih počinjaju pod sugestijom zla štiva. Dužnost je, rekoh, zakonite vlasti, da na to budno pazi, jer time odstranjuje veliku zapreku konsolidaciji prilika u svijetu. A veli pravo narodna poslovica — pomozi si sam, pomoć će ti i Bog! Bog svoje čini, ali hoće da i čovjek odnosno vlast, koju je postavio, učini svoje.

Kad svi budu priznali i poštivali auktoritet Božji, neće im biti teško da urede odnos u vlastitoj duši, to jest da živu, kako veli sveti Pavao, trijezno! Drugim riječima, neće im biti teško, da uz pomoć milosti Božje, koja se ne uskraćuje nijednom čovjeku dobre volje, postanu gospodari svojih strasti, a ne da neuredne strasti gospodare njima. Ne će im biti teško napose, ako i zakonita vlast pripomogne, da se što prije istrijebi napose ona vrst štampe, koja ima za direktni cilj podraživati i buditi najniže instinkte čovjeka, kao što je pornografska štampa. Ako bude vlast pravo shvatila svoju zadaću i prave interese naroda, onda će brzo otkriti koliko se truleža često puta krije u stanovitoj štampi, koja će, ako trgovački interesi zahtijevaju, donijeti članak o Majci Božjoj, ali u istom broju i sumnjive ponude raspuštenih žena ne bi li, misle, zadovoljili i Bogu i đavlu.

Konačno, kad se uredi odnos prema Bogu i samome sebi, neće li onda kao nužna posljedica toga, doći i pravedan poredak u svijetu, za kojim svi toliko žudimo, i stalni mir, jedno od najvećih dobara čovječanstva.

Kao štogod je naime neopoziva ona Gospodnja — non est pax impiis, nema mira bezbožnicima, tako vrijedi i ona druga, »pax multa diligentibus legem Tuam, velik mir uživaju oni, koji ljube zakon Tvoj!« (Ps. 118, 165). Za tim mirom svi žudimo. Ali onda idimo za svijetlom, koje je Krist donio na svijet i koje »obasjava svakoga čovjeka koji dolazi na ovaj svijet« kako, to dirljivo iznosi sveti Ivan apostol u svome evanđelju. Idimo za svijetlom! S bolom je međutim isti apostol istaknuo da, i ako je svijetlo Kristovo obasjalo svijet, ipak »dilexerunt homines magis tenebras quam lucem, ljubili su više tminu nego li svjetlo!« (J. 3, 19) Ljube više tamu nego li svjetlost i danas, a u tami čovje ne zna, kuda ide. I današnje čovječanstvo mislilo je, da ide k sreći i miru slušajući bezbožne zavodnike, a došlo je evo na rub ponora, odakle može da ga izbavi samo Bog. I zato završujući Staru Godinu i sjećajući se užasa što ih je donijela, i ulazeću u Novu, koja ne obećaje bolje, ako se Bog ne smiluje, vapimo s prorokom Davidom do nebesa: »Daj nam Gospode pomoć u nevolji, jer je uzaludna pomoć ljudska«.

Novogodišnje čestitanje u nadbiskupskom dvoru.

Tradicijonalni običaj čestitanja klera svome Nadbiskupu u oči Nove godine i ovaj je puta godine objavljen na dostojanstven način. Razlika je bila od prošlih godina tek i tome, što je čestitanje obavljeno točno u podne. To je praktičnije, jer ne dolazi ni do kakove pomutnje obzirom na početak čestitanja. U podne su se dakle sakupili zastupnici cjelokupnog klera, na čelu s preuzv. gg. biskupima drom Salisom i drom Lachom. Bili su na okupu skoro svi preč. gg. kanonici i prebendarski zbor, gradski župnici, kateheti kao i svi zagrebački redovi.

Preuzvišeni gospodin generalni vikar dr. Salis pozdravio je preuzv. g. Nadbiskupa ovim govorom:

»Preuzvišeni gospodine!

Po starom običaju svećenstvo Vaše prijestolnice, svjetovno i redovno, dolazi na izmaku Stare i dolasku Nove godine, da Vama, Preuzvišeni, svom brižnom Nadpastiru izrazi svoje iskrene čestitke.

A što da Vam zaželimo? Kažu filozofi, operari sequitur esse. A Psalmista: Vivens, vivens confitebor tibi Domine. Pa stoga, Vama, Preuzvišeni, u prvom redu želimo, krepko zdravlje, da uzmognete jačani živom vjerom, ufanjem i svrhunaravnom ljubavlju izdržati sadašnja burna vremena, i tešku Vašu dužnost vršiti na čast Boga i spas povjerenog Vam stada.

Da, burna vremena proživljujemo! Mjesto pravde vlada sila. Mjesto istine, laž i prevara. Narodi se dižu protiv naroda. Strašan rat prijeti s nova da uništi materijalne i moralne tekovine čovječanstva. A vjera i vjerski život silno su ugroženi. Naočigled ovakovih činjenica mogla bi svećenička duša uzdrhtati od straha pred strahotama, što ih možda bliža budućnost u sebi krije.

Ali, Preuzvišeni, baš za božićnih blagdana slavili smo rođenje Onoga, o kome sv. Pavao kaže: »On je slika bivstva Boga Oca. On silnom riječju svojom sve nosi. Sve je po Njemu stvoreno, da On u svemu bude prvi. I On je glava tijela Crkve«. Isus, dakle, ravna i upravlja svijetom i tokom njegovim. Isus, koji nam doduše, stavlja u izgled jade i nevolje govoreći: presuram habebitis in mundo. Ali nas odmah tješi nadom u pobjedu: »Ali se pouzdajte, jer ja sam pobijedio svijet«.

Pa zaista, nije li nam vjekovna povijest naše sv. Crkve najjasniji dokaz, da Isus, glava Crkve, vodi brigu o svojoj vjerenici? Da je On, kroz vijekove podržaje silnom riječju svojom. Da On odbija od nje napadaje paklenih vratiju. Nije li nam nedavno preokret politike Italije spram Sv. Stolice, pobjeda katoličke svijesti nad bezbožnim boljševizmom u Španjolskoj, suzbijanje komunizma u Francuskoj, priznanje i pohvale izražene papinstvu prigodom smrti Sv. Oca Pija XI. i nastupa pontifikata Sv. Oca Pija XII., kao pobornika slobode, pravde i međunarodnog mira od prijatelja i neprijatelja potvrda za riječ Gospodnju: pressuram habebitis in hoc mundo, sed confidite, quia ego vici mundum. Da, kroz cijelu povijest i do sudnjeg dana obistinjavat će se ona: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!

Što se pak nas ovdje napose tiče, mora se donekle žalosna srca konstatirati, da kroz go-

dine i niz godina: neuredne političke prilike, mamonizam uz ekonomsku krizu, tajna društva, zla štampa, huškanje protiv svećenstva i Crkve, maltuzijanizam i kult tijela i golotinje, oslabiše vjerski život u obitelji i društvu, te otuđiše mnoge duhove Kristu i Njegovoj Crkvi. No imademo li radi toga zdvajati i pomišljati, da se je Gospodin od nas Hrvata odvratio, i prepustio da pođemo za taštim željama srca ljudskoga? Oportet scandala esse, a Isus je kao dobri pastir došao na svijet da traži što je izgubljeno, a spasi što je propalo. Ukaza nam se, veli sv. Pavao, dobrota i čovjekoljubivost Spasitelja našega, odgajajući nas, da odrekavši se bezbožnosti i svjetovnih želja, trijezno i pravedno i pobožno živimo, očekujući blaženu nadu i dolazak velikoga Boga Spasitelja našega Isusa Krista.« I zaista! U narodu hrvatskom, koji je unatoč svoga ovoga ili onoga poroka u dnu duše odan vjeri otaca svojih, boravi Isus Krist još i danas, odgajajući duše, ne doduše vidljivo, nego nevidljivim načinom preko svojih zamjenika. A to ste Vi, Preuzvišeni uz ostale Ordinarije Jugoslavije. U Vašim biskupskim konferencijama slagali ste godinama predstavke i okružnice, e bi od povjerenog Vam puka odvratili zle posljedice rada Kristovih neprijatelja. A baš ove godine vodili ste brigu, da brak i obiteljski život postavite na temelje Kristove nauke protiv modernih zabluda, da zloj štampi suprotstavite dobru, izgrađenu ne na fiktivnim naukama vječne evolucije, nego na zasadama božje istine i pravde. Da se školskoj mladeži u udžbenicima ne prikazuju lažne prirodoslovne hipoteze, pa iskrivljeni podaci historije i vjerske zablude kao istinski rezultati znanosti, nego da joj se tu pruža ispravna zdrava nauka i pravi potpuni odgoj uma i srca. Da se katolički svijet odvrati od nesavjesnih agitatora razvratnih ideja, a da se okupi oko svojih duhovnih vođa u redovima Katoličke Akcije. Kao vjerni sin hrvatskoga naroda, od srca i po volji Božjoj, Vi se radujete uspjesima, koje je postigao u svojem nastojanju oko političkog samoodređenja. A da taj narod kao i njegove vođe što čvršće povežete s čuvarom Božje pravde i istine, s Namjesnikom Kristovim na zemlji, Vi određujete proslavu 1300 godišnjice veza hrvatskoga naroda s rimskom Stolicom. Narod i vodstvo narodno spremno prihvataju proslavu, i ako Bog dade, 1942. godine gledat će nebesa i puci kako hrvatski narod u čitavoj Jugoslaviji, odrekavši se svjetskih želja i trijeznosti, pravdi i pobožnosti duhovno obnovljen, izjavljuje svoju odanost i vjernost Sv. Ocu Papi, i ispovijeda svoju vjeru u Velikoga Boga i Spasitelja svijeta, Isusa Krista.

Preuzvišeni Gospodine! Čuli smo Isus Krist silnom riječju svojom sve nosi, sve je po Njem stvoreno. Dakle i ovo, što je dobra u korist Crkve i vjernika učinjeno, i što će se još učiniti. Isus prema tomu hoće da i u hrvatskom narodu presačuva blagodati spasenja, kojega ste Vi, Preuzvišeni vjerni i predani ministar. Isus hoće, da se i u hrvatskom narodu obistinjuje ona: Krist pobjeđuje, Krist vlada, Krist kraljuje.

I sada, na pragu Nove Godine, slobodni smo zaželjeti, da rad, napori i žrtve Vaše i cijelog Episkopata budu blagoslovljeni od Gospodina. Učinio On silnom riječju svojom, da vođe i narod upoznaju što je na njegovo dobro. Da upoznadu, da nema prave slobode, pravde i napretka neovisno od Boga i Crkve njegove, i da visoko cijene duhovna vječna dobra. Da božjih ni crkvenih zapovijedi ne odbace radi kakovih časovitih materijalnih probitaka. Da dobromišljeni katolici, a naročito narodno vodstvo, kao dosad tako i buduće, svojom vlašću i moću podupre sva nastojanja Crkve oko prosvjećivanja i uzgajanja katoličke mladeži, oko posvećivanja obitelji i obiteljskoga života, oko promicanja moralnosti na svim područjima, pa da tako pripomognu, da hrvatski narod bude zaista genus electum, gens sancta i populus acquisitionis, na čast Krista Gospodina, a na radost i slavu vremenitu i vječnu Vašoj Preuzvišenosti. — Živio!

*

Na ovaj govor preuzv. g. dra Salisa odvratio je preuzvišeni gosp. Nadbiskup ovim riječima:

»Od srca vam hvala na dobrim željama prigodom Nove Godine. Za burnu godinu, koja evo izmiče, i koja je donijela toliko gorkih iznenađenja u svijetu, kad se sjetimo svega što smo u njoj preživjeli, možemo da kažemo samo jedno: »Misericordia Domini, quia non sumus consumpti! Milosrđe Gospodnje da ne izgibosmo.« Zahvalni smo Bogu za sva dobročinstva, koja nam je u minuloj godini iskazao, bilo Crkvi bilo narodu našem hrvatskomu, koji nakon dugih borba počinje da ravna opet sam svojom sudbinom. Rekoh da smo zahvalni Bogu za sva dobročinstva, jer je sigurno, da bez Njegove svete pomoći ne bismo često puta znali, što da počnemo u ovakvim vremenima, gdje nema nikakove stalnosti ni sigurnosti.

Razne destruktivne struje napele su sve sile u minuloj godini, ne bi li provele svoje planove, koji dirigirani iz poznatog crvenog raja ili bolje pakla, teže za uništenjem Crkve i svakog građanskog poretka. Sve se je do sada razbilo o svijest naših vjernika, koji je nedavno ponovno na usta svojih legitimnih predstavnika naglasio pred Ocem kršćanstva svetim Ocem, da ne želi ići nikuda drugud nego stopama svojih otaca, djedova i pradjedova.

S toga i za godinu, koja nastaje, upiremo svoje oči samo k Bogu, i vruće Ga molimo, da nas ne ostavi, nego da nam dade svetu milost svoju, da se svim silama odupremo zlu, koje sa svih strana navaljuje, pa kako duhovnoj tako i građanskoj našoj vlasti pomogne, da uvijek poduzme i izvede ono, što bude najviše doprinijelo slavi Božjoj te vremenitom i vječnom dobru našega naroda.«

Obišavši prisutne Preuzvišeni se zadržao dulje vrijeme u razgovoru sa svojim klerom.

Mirovna nastojanja Sv. Oca.

Od prvoga časa svoga pontifikata Sv. Otac Pijo XII. je usmjerio svoja osobita nastojanja oko očuvanja mira u svijetu. Prva poruka Pija XII. upravljena vjernicima i cijelom svijetu, istakla je načela pravednosti i ljubavi kao temelj, na kome se može očuvati trajni mir među narodima. Ta je poruka bila i te kako potrebna.

Već od rujna prošle godine, nakon ulaska Njemačke u Čehoslovačku, nalazila se Evropa u trajnom latentnom ratnom sukobu. U Münchenu je, doduše, otvoreni ratni sukob odgođen, ali nije definitivno otklonjen. Odmah poslije Münchena nastupa perioda grozničavog naoružanja evropskih velesila. Okupacija Češke i Moravske značila je uvertiru u otvoreni sukob demokratskih velesila i nacističke Njemačke. Sukob radi Danziga je pokazivao blizu mogućnost rata između Poljske i Njemačke. Neposredno prije no što je uslijedio napadaj na Poljsku, Sv. Otac Pijo XII. je ponovio svoj mirovni apel na sporne stranke. Papinska je diplomacija sve učinila, da se sporna pitanja između Njemačke i Poljske mirno riješe. No bilo je prekasno. Pregovori između Berlina i Moskve su tako daleko napredovali, da je bilo nemoguće zaustaviti lavinu evropskoga rata. I tada nije sustao Pijo XII. raditi oko mira. U najnovije vrijeme je Njegova mirovna akcija pojačana važnim manifestacijama.

1. — Tu je, na prvom mjestu, alokucija, što ju je Sv. Otac na Badnjak, prigodom božićnjeg čestitanja, održao kardinalskom zboru. U prvom dijelu svoje alokucije Sv. Otac je krasnom retorikom veličao slavlje božićnoga blagdana, da se u drugom dijelu, punom jakih kontrasta, osvrne na strahote rata. Istakavši, kako je i Pijo XI. do posljednjega časa radio za mir svijeta, Sv. Otac je nastavio:

»Bili smo nažalost prinuđeni da budemo svjedoci čitavog niza djela, koja se ne mogu ispričati ni propisima kolektivnog međunarodnog prava ni načelima prirodnog prava i najosnovnijim osjećanjima čovječnosti, djela koja pokazuju u kolikoj je mjeri pravni smisao izopačen čisto totalitarnim shvaćanjima. Tu spada i unaprijed smišljeni napadaj na mali radni i miroljubivi narod pod izgovorom opasnosti koja nikada nije postojala i koja čak nije bila ni moguća. Strahote i nedozvoljena upotreba rušilačkih sredstava čak i protiv neboraca i evakuiranih, protiv žena, staraca i djece, preziranje slobode i ljudskog života, sve jača i metodička protukršćanska, pače i ateistička propaganda osobito među mladeži, predstavljaju djela koja vape za božanskom osvetom: vox sanguinis fratris clamat ad me terra« (Gen. 4, 10).

Nato je potsjetio na napore, koje je učinila Sv. Stolica u cilju održanja mira i razložio razloge, zbog kojih ti miroljubivi napori nisu uspjeli. Po srijedi je duboko nepovjerenje, koje je vladalo među narodima. Problemi, koji su se postavljali između nacija, mogli su biti riješeni, ali je nepovjerenje, proističući iz čitavog niza naročitih okolnosti, smetalo je da se pokloni vjera eventualnim obećanjima i trajnosti mogućih konvencija.

Sv. Otac kaže zatim, da sa zebnjom gleda na posljedice rata, kako na moralnom tako i na materijalnom, zatim i na ekonomskom i socijalnom polju. Te posljedice treba da navedu vlade na razmišljanje i da ih pobude na ispitivanje ciljeva, koji bi bili u stanju da opravdaju rat.

Oni, koji su odgovorni za sudbinu naroda, trebalo bi u pogodnom času da opredjele osnovne točke pravednog i časnog mira, a ne da unaprijed odbiju pregovore, ako se za njih ukaže prilika.

Sv. Otac Papa precizira zatim temelje na kojima bi, po njegovom mišljenju, mogao biti zasnovan pravedan i častan mir među narodima.

»1. Osigurati pravo na život i nezavisnost svima nacijama, to je temeljni postulat za pravedan i častan mir. Volja za životom jedne nacije ne treba nikad da potiče od smrtne osude jednoj drugoj naciji. Ako bi ova ravnopravnost iščezla, ili ako je dovedena u opasnost, onda pravni poredak iziskuje reparaciju ne putem mača nego po pravilima pravde i uzajamne pravičnosti.

2. Da bi tako utvrđen red mogao biti dugotrajan, narodi treba da budu oslobođeni ropstva, koje ih pritiskuje uslijed utrkivanja u naoružanju, kao i opasnosti od materijalne snage, u koliko se ona pojavljuje kao tiranski rušilac prava. Predlozi za mir, koji ne bi pridavali temeljni značaj uzajamnom razoružanju, organskom i progresivnom, jednom razoružanju kako praktičnom tako i duhovnom, pokazali bi, prije ili poslije, svoju neodrživost.

3. Kod reorganizacije zajedničkog međunarodnog života bilo bi potrebno, da sve strane uvide praznine i nedostatke prošlosti. I kod stvaranja i obnove međunarodnih institucija trebalo bi voditi računa o iskustvima koje pružaju prijašnje slične inicijative. A kako je za ljudsku slabost teško, moglo bi se reći nemoguće, sve predvidjeti i sve osigurati u času pregovora o miru, onda kada je teško osloboditi se strasti i gorčine, to je stvaranje pravnih ustanova, koje treba da garantiraju vjeru i lojalnu primjenu konvencija od odlučnoga značaja za časno prihvaćanje jednog ugovora o miru i za izbjegavanje svojevoljnih i jednostranih tumačenja uvjeta tih ugovora.

4. Jedna stvar kojoj bi trebalo posvetiti naročitu pažnju, ako se želi bolja organizacija u Evropi odnosi se na potrebe i pravedne zahtjeve nacija i naroda kao i etničkih manjina, zahtjeve koji, ukoliko ih nije uvijek dovoljno zasnovati na striktnom pravu kada su ugovori, priznati i sankcionirani, na snazi i protive se tome, ipak uvijek zaslužuju blagonaklono ispitivanje da bi se pokušalo izići im u susret miroljubivim putem, pa ako je to potrebno, i putem pravedne, mudre i složne revizije ugovora. Mnogi povodi za pribjegavanje sili otklonili bi se poslije uspostavljanja istinske ravnoteže među nacijama i obnove osnova uzajamnog povjerenja.

5. Ali čak i bolji ugovori bili bi nesavršeni i osuđeni na neuspjeh, ako oni koji upravljaju narodima i sami narodi ne dopuste, da ih prožme onaj duh odgovornosti koji odmjerava čovječanske od-

nose prema jednostavnim i nepromjenjivim odredbama božanskog prava, onom žeđu za pravdom, koja ima za osnovu moralnu pravdu, onom svepćom ljubavlju, koja postavlja most onima koji nemaju tu sreću da budu u našoj crkvi.«

Sv. Otac Papa je dodao u svome govoru, da mu nisu ostale nepoznate velike poteškoće, koje se suprotstavljaju postizavanju pravednog međunarodnog mira. Ali Bog hoće, da poduzme pravu križarsku vojnu za mir. Sv. Otac krasnom ekshortacijom veliča Novorođenog Spasitelja kao Kneza mira i pozivlje sve prisutne, da se duhom prenesu u Betlehem i mole Novorodenoga Spasitelja za mir u svijetu.

Na koncu Sv. Otac dodaje: »Na svršetku Našega govora ne ćemo vas lišiti veselja, kad vam objavljujemo, Časna Braćo i ljubazni sinci, da Nam je jutros stigao brzojav Apostolske Delegacije iz Washingtona, čiju bitnu sadržinu ćemo pročitati.« Tu Apostolski Delegat javlja o sadržaju pisma predsjednika Roosevelta, kojim najavljuje posebnog predstavnika, u rangu izvanrednog poslanika, u osobi Myron Taylor, koji će kod Svete Stolice pripremati mirovnu akciju. Zahvalivši za tu radosnu vijest, Sv. Otac je rekao, da ona znači moćan doprinos ostvarenju pravednog i trajnog mira i olakšanju ratnih nevolja.

2. — Pismo što ga je predsjednik Roosevelt preko nadbiskupa New Yorka, Mons. Spellmanna, upravio Piju XII. je dokumenat historijske važnosti. Njima Udružene Države, prvi puta u svojoj povijesti, stupaju u diplomatske veze sa Svetom Stolicom putem svoga izvanrednog opunomoćenika. Istina, Sveta Stolica imade u Washingtonu svoga Apostolskog Delegata. Ali same Udružene Države nijesu, dosada, imale i svoga diplomatskog zastupnika u Rimu. Preponderantan protestantski značaj U. S. A. nije dozvolio, da se odluče na takav korak. Današnje teške prilike u svijetu, opasnost od boljševizacije cijeloga svijeta, veliki ugled, što ga papa Pijo XII. uživa u cijelom svijetu, a napose Americi, sklonuli su predsjednika Roosevelta na izvanredni korak. G. Myron Taylor je kao lični poslanik predsjednika Roosevelta opunomoćen, da sarađuje u pripremama oko uspostave mira medu narodima. Evo respektivnog mjesta iz pisma Roosevelta:

»U sadašnjem času nijedan duhovni šef, nijedan svjetovni poglavica nije u stanju, da predloži nijednoj vladi precizan plan za svršetak rušilačke akcije i obnovu svijeta. Međutim, sigurno je, da će doći čas za ispunjenje toga zadatka. Stoga, ma da se sad ne može predvidjeti ni kada ni kako će moći doći do te intervencije, dobro je da ohrabrimo tjesniju saradnju između svih onih, koji, u cijelom svijetu, imaju zajednički cilj, bez obzira na to da li oni predstavljaju vjere ili vlade. Prema tome predlažem Vašoj Svetosti, da joj uputim svoga ličnog predstavnika, kako bi se naši napori oko mira i ublaženja patnji, razvijali uporedo.

Kada kucne čas uspostave svjetskog mira na sigurnijim osnovama, bit će, po čovječanstvo i vjeru, od najvećeg značaja da zajednički ideali jedinstveno dođu do izražaja. Što više, kad osvane taj srećni dan, veliki praktični problemi iskrsnuti će za sve nas.

Milijuni ljudi svih rasa, svih nacionalnosti i svih religija moći će ponovo da urede svoj život bilo seobom u druge zemlje bilo uređenjem svoga starog ognjišta. I tu zajednički ideali iziskuju uporednu akciju. Ja sam uvjeren da će sve crkve na svijetu, koje vjeruju u jednog istog Boga, upotrebiti svoj veliki uticaj u prilog ovog djela.«

Poslije mjesec dana stići će g. Myron Taylor u Rim. Gest predsjednika Roosevelta ima i svoje značenje za budućnost. Razočaranje, koje je stiglo sve evropske narode poslije versajskog mirovnog ugovora, dolazi, kako se sve više uviđa, otuda, što mir nije bio sagrađen na čvrstim moralnim načelima. Novi mirovni ugovor mora ispraviti tu pogrješku. A da to postigne, potrebna će biti saradnja najvećega moralnog auktoriteta na svijetu, rimskoga pape. Stoga je gest predsjednika Roosevelta važan precedens za buduću mirovnu konferenciju. Ona ne će moći biti bez — pape!

3. — Snažni mirovni gest pape Pija XII. je i izmjenu posjeta s talijanskim Suverenom. Nije on, doduše, prvi dodir između Vatikana i Kvirinala poslije Lateranskog sporazuma. Ali je to prvi puta, poslije 1870., da je papa posjetio talijanskog Suverena na najsvečaniji način. Njegovo značenje je vrlo točno ocijenio »L' Osservatore Romano«, kad je na dan posjeta napisao:

»Ne vjerujemo, da je bilo koji susret između kojeg najvećeg svećenika i nekog suverena pobudio u svijetu toliku pažnju i toliko razumijevanje, kao ovaj današnji. Do toga je susreta moralo u stvari doći zbog skupa okolnosti, kojim mu daju posebnu važnost, tako da svatko u ovom susretu naslućuje ili predviđa neko značenje, neku pouku, neku nadu. Pošto je Nj. Vel. car i kralj počastio svojim pohodom sv. Oca, koji je univerzalni suveren duha, njegov su ugled i veličina još više cijenjeni u njegovom narodu i ostalim narodima i zbog toga zaslužuje da bude počašćen od crkve, koja je, iako je imala po koji nesporazum s po kojim vladarom, ipak uvijek cijenila i cijeni suverenitet. Ovaj susret mora izazvati opće zadovoljstvo. Ovaj pohod pokazuje uz ostalo, da kad odgovorni državnici znaju pronaći pogodno rješenje, ublažujući razlike krute pravde mudrim odricanjem i milosrđem, narodi tada čudotvorno nadmašuju sami sebe, razumiju to i zahvalno opravdavaju. Ovaj je susret prema tome simbol velikih dimenzija. Cijeli ga svijet pozdravlja oduševljeno, kao uvod u sve vedriju budućnost. Danas će sa sv. Ocem ući u Kvirinal blagoslov Božji i nada sviju naroda.«

Prigodom razgovora s talijanskim Suverenima održao je Sv. Otac ovaj govor:

»O ovom danu, koji smo toliko priželjkivali, u ovom slavnom Kraljevskom dvoru, u kome je uskrsnula slava staroga Rima, pred licima Nj. V. Kralja i Cara i Kraljice i Carice, koji cijeloj Italiji prednjače kao svjetao primjer roditeljskih i opće čovječanskih vrlina u prisutnosti Nj. Kr. Vis. prinčeva i princesa, u prisutnosti visokih ličnosti iz Kraljevske vlade i Kraljevskog dvora ponavljamo iz dubine svoje duše izraze dubokog zadovoljstva,

koje smo osjetili kad su Njihova Veličanstva, puna odanosti prema prijestolju Sv. Petra, izvoljela posjetiti apostolski vatikanski dvorac, dajući time pred Našim očima i pred očima cijeloga Rima izraze katoličkog duha, kojim je zadojena mnogostoljetna slavna savojska loza, čiju svijetlu krunu krase uspomene svetaca i velikana blažene uspomene. Danas, poslije deset godina, u ovom slavnom dvorcu još jednom je zapečaćen sretni sporazum, potpisan između Crkve i države, djelo, koje je podjednako obavilo sjajem neumrle slave uzvišena imena našega prethodnika Pia XI. i Nj. Vel. Viktora Emanuela III. Preko Tibera, koji ih fizički odvaja, Vatikan i Kvirinal čvrsto su združeni vezama, koje počivaju na predanjima vjere otaca i pradjedova. Valovi Tibera srušili su i isprali tamne uspomene prošlosti, oplodili su maslinove grančice, koje sada sočnije i bujnije no ikada cvjetaju na obalama rijeke. Danas, kada se prvi put poslije dugih decenija u ovoj veličanstvenoj dvorani ponovno podiže ruka rimskog prvog svećenika, da bi učinila znak mira, ovamo su upravljeni, rekli bismo, oduševljeni pogledi onih dvaju velikana, čiji su kipovi podignuti na ulazu u ovaj dvorac, kao da su i oni sretni, što su dočekali čas, kada se eto rumeni zora novoga doba. A sretna je i Presveta Bogorodica, kojoj je na ovom mjestu posvećen oltar, što može izliti svu neizmjernu riznicu svoje milosti na uzvišenu Kraljevsku porodicu, koja se je uvijek ponosila time, što je obožavajući Presvetu Djevicu ujedno nju uzela kao simbol svojih najuzvišenijih viteških vrlina. Stoga i mi upućujemo toplu molitvu Bogu i Presvetoj Majci Božjoj, da vazda ukažu svaku milost i pomoć uzvišenim Vladarima Italije, Kraljevskim prinčevima i princesama, predsjedniku i članovima Kraljevske vlade i svim prisutnim visokim i uglednim ličnostima, kako bi u miru sačuvanom mudrošću talijanskog Vladara i njegove vlade, Italija vazda bila jaka, moćna i poštovana u cijelom svijetu, kako bi ona onim narodima, koji se danas poput zavađene braće bore na kopnu, na moru i pod nebom bila svjetao i ohrabrujući primjer, poticaj za budući sporazum i mir, bez koga ne može ni da se zamisli sređena i ustaljena budućnost. Jer u zabludi je svaki onaj, koji bi htio da zamisli pouzdan, trajan i pravedan poredak na drugom temelju nego na nerazorivoj podlozi kršćanske pravde i ljubavi.«

Suvišno je spominjati, da je sva svjetska štampa dala posjetu Pija XII. na Kvirinalu veliko značenje. Karakteristično je pisanje francuske štampe. Ona ističe, da Vatikan i Kvirinal rade u duhu kršćanske civilizacije. To znači, oni zapečaćuju svoje zbliženje novom akcijom protiv opasnosti boljševizacije, koja je već jednom ugrozila Španjolsku, a danas ugrožava Skandinavske zemlje, da sjutra, možda, stavi svoju nogu na Balkan. Osim toga, Kvirinal je u ovom svjetskom sukobu nesebično radio na očuvanju mira. Posjet će još samo pojačati mirovne akcije obaju Rima. A to može biti samo na korist svijeta. Jednako toplo je engleska te američka štampa pozdravila posjet Pija XII. talijanskim Suverenima.

Tako, eto, sred buke topova, Namjesnik Kristov upotrebljava svaku prigodu, da se pokaže dostojnim Nebeskoga Kralja, kome su anđeli, prigodom rođenja, pjevali: »Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje.«

Uredništvo.

Župa i Katolička Akcija.

Dne 28. i 29. XII. obdržavao se u Mariboru tečaj Katoličke Akcije za svećenstvo mariborske biskupije. Bilo je prisutno oko sto svećenika s biskupom na čelu, koji je tečaj otvorio praktičnom alokucijom o dužnostima i zadaćama svećenika s obzirom na Katoličku Akciju, a i kod ostalih referata živo sudjelovao u debatama.

Tečaj je imao da obradi temu: Župa i Katolička Akcija. Tema posve praktična, referati također praktični, a najviše se važnosti polagalo na debatu, koja se dakako iznijela mnogo lijepih praktičnih momenata.

Mi ćemo ovdje iznijeti iz referata i debata neke misli, koje bi mogle da budu korisne i plodne i za naše svećenstvo.

I.
Župa raste iz apostolata.

Docent na bogosloviji g. dr Anton Trstenjak obradio je vrlo solidno i uvjerljivo referat: Rast župnije iz apostolata. Najprije je nastojao da dogmatski fundira tezu referata, jer pastoralna nužnost treba da rezultira iz dogmatske nužnosti. Naravna podloga apostolata je utemeljena u načelu ljubavi prema bližnjemu, koja mu želi svako dobro, dakle i vjersko dobro. Svrhunaravna podloga apostolata je pozitivni zakon Božji, zakon providnosti Božje. Svi se ljudi imadu spasti, i to jedino po drugima. I tu se Bog kao i svuda služi drugotnim uzrocima. Ljudi su sredstva. U mističnom Tijelu Kristovu povezani smo svi međusobno. Odgovorni smo jedan za drugoga. I sakramenti označuju tu moralnu povezanost, osobito sakramenat krsta, potvrde i sv. reda. Svjetovnjak je dakle dužan da bude apostol Božji i kao čovjek — socijalno biće, a još više kao kršćanin — član mističnog Tijela Kristova. Još više i prvenstveno je dužan svećenik da bude apostol Božji: značaj sakramenta sv. reda — posvetiti se drugima.

Raditi za spas drugoga — usko povezano s vlastitim spasenjem. Treba spasavati druge da spasiš sebe. Ili ćeš društvo reformirati, ili će deformirano društvo deformirati i tebe. Kod duhovnog života nema stanke: ili se raste ili se pada. Tako je i prema drugima.

Župa je Crkva u malome, organizam. Treba u župljanima neprestano buditi svijest o župskoj zajednici, iz koje će se spontano roditi svijest o dužnosti apostolata. Dakako da u prvom redu dušobrižnik sam mora biti kod svega rada prožet tom sviješću. U župi se manifestira nepo-

sredna kršćanska realnost: euharistija, mistično Tijelo Kristovo, rodenje Isusovo u dušama itd. Apostolsko djelovanje mora neposredno zahvatiti pojedine duše. Svjetovnjaci su s dušobrižnikom suodgovorni na vjerskom životu župe. Naši ljudi sve vjerske stvari i sve vjersko nastojanje uzimlju kao stvari, koje se tiču jedino svećenika, a svoju pomoć bilo u katoličkim društvima ili inače uzimlju kao »milost«, koju iskazuju lično svećeniku. Tu treba zahvatiti oko korekture.

Apostolat u župi s obzirom na praktičnu primjenu je dvojaki: generalni i individualni. Prvoga vrši svećenik: daje smjernice, znanstvenu i apostolsku formaciju eliti, crkveni duh; poslužuje se kao sredstvom — društvima, štampom i svrhunaravnim pomagalima. Individualni apostolat redovito teško ili nikako ne može vršiti svećenik, jer ili ne dospije ili su mu nepristupačni pojedinci, a i čitavi milieui (n. pr. tvornice). Tu dolazi do punog izražaja rad laika, koji se ne da ničim zamijeniti. Rad u društvima KA je samo početak: pravi rad nastaje, kad se pojedinci raziđu u svoje milieue i vrše individualni apostolat. Između generalnog i individualnog apostolata razviju se i posredni apostolati; to su poborničke skupine po teritorijima ili strukama, gdje pobornici kao jake ličnosti formiraju oko sebe skupine. Svećenik je centrala, on drži sve niti u svojim rukama, ali ne može podrobno raditi. Moderan princip razdiobe rada proveden je već posvuda, samo kod nas često puta nije. Još uvijek se grčevito držimo onog negdanjeg stanja, kad je svećenik bio fac totum, a ne vidimo da se to stanje razvilo u sekularizaciju župa. Smjernica sv. Stolice: otkud su nas potjerali, pošaljimo laičke kapelane, da uspostave vezu udova s Tijelom. Crkva i župa je organizam, a u organizmu su različiti udovi — svaki sa svojom funkcijom — evo razdiobe rada! I laici kao udovi Tijela imadu svoju funkciju od Boga danu i mora da je vrše.

Takav rad odgovara i modernoj teoriji o milieuu — društvenoj sredini. Milieu je silna nadindividualna moć, koja može biti — mogli bismo reći — nekad Duh Sveti, a nekad demon. On je duševna atmosfera, u kojoj se nalazi i kreće pojedinac. Zar nije i to providencijalno, da je pojedinac bačen u takav milieu, u kojem postoji i pogibao za nj, ali imade slobodnu volju i raspolaže s otpornošću i jakošću i misijom od Boga, da ga penetrira i reformira? Mi svećenici premalo računamo na uplivnu snagu milieua. Narav te snage je — sugestija, a njezine komponente: a) blizina, neposrednost, stvarnost; b) princip neprestanog ponavljanja; c) djelovanje mase; d) sve pod vidikom »veće vrijednosti«, iz česa nastaje posebni žargon, moda. Milieuu može odoljeti samo organizacija, koja pojedince izolira (plinska maska u otrovanoj atmosferi!) i apostolat, koji milieu penetrira i reformira. I formacija apostolata mora računati s tim zakonima milieua i biti usmjerena prema njima. Treba na teren unositi kršćansku blizinu i neposrednost; jer masama vladaju jaki pojedinci — moramo si takve jake pojedince s prodornom snagom — odgojiti; moramo u radu primjenjivati i zakon ponavljanja: mnogo, dugo, trajno, a za to treba mnogo strpljivosti i sitnog rada, kod kojega se obično ne vide tako brzo uspjesi (kao kod rada s masom!) našim idejama i stvarima dati biljeg »superiornosti« i nastojati si prisvojiti »njihov žargon« što je lakše laiku nego svećeniku. Baš u toj tako odlučnoj i delikatnoj modernoj misiji Crkve, da rekristijanizira milieu, laici su nenadoknadivi elemenat. Oni su »vicarii apostolici in partibus infidelium«. Treba podijeliti uloge: svećenik preuzimlje prezervaciju i konservaciju (izolaciju), a laik ponetraciju i konverziju. Prema tome je apostolat laika danas conditio sine qua non za »rast župnije« — »unum necessarium et omnia alia adiicientur vobis«.

Debata, je iznijela ove misli: I dušobrižnički rad mora biti planski rad, treba raditi po planu, nacrtu. Da si stvoriš takav plan, moraš imati prije svega jasnu, preglednu i točnu situaciju. Bez statistike u smjeru katoličkog života župe — nema točne situacije.

Svjetovnjaci — iako su u modernom apostolatu nenadoknadivi, ipak su samo pomoćnici, suradnici, a glavni radnici su — svećenici: svećenička molitva, žrtva, primjer, rad — to je ipak najodlučnije; to i radu svjetovnjaka daje puno značenje i punu snagu (za orijentaciju u tom smislu je toplo preporučena izvanredna knjiga od Wiesingera: Innerlichkeit).

(Svršit će se)

Razgovor o komunističkoj propagandi.

Na članak »Srpska crkva i komunizam«, što smo ga donijeli u 52. broju prošle godine osvrnuo se, među ostalim i zagrebački »Jutarnji List«. U broju od 31. prosinca donio je kratki sadržaj izvoda »Hrišćanske Misli« o raširenosti komunizma u Srbiji. Zatim je nadovezao ovo:

»Prikaz »Hrišćanske Misli« svakako je interesantan po svom pesimizmu, očigledno stvarno će biti nešto drukčije. Jedno je sigurno: 20-godišnja vladavina Srbije nad Jugoslavijom djelovala je destruktivno na političko oblikovanje srpskoga nar[illegible] pa mi istodobno konstatiramo hipernacističke poklike »Srbi na okup!«, kao i u ove jadikovke na boljševiziranje omladine i inteligencije u srpskim gradovima i mjestima. Jedno je očigledno, da se u Srbiji traže novi politički putevi, jer je postalo jasno da dosadanji način vladavine nikako nije donio ni Srbiji ni Jugoslaviji nikakvih koristi, kao što je očito da je Srbija u ovih 20 godina izgubila idejno, ideološki i sadržajno mnogo polažući sve na materijalnu stranu života. Kao što je neispravno geslo »Srbi na okup«, tako je očito neispravno gledanje i »Hrišćanske Misli«, jer današnje stanje u Srbiji nije ništa drugo nego

buđenje iz jednoga »mamurluka« poslije 20-godišnjeg orgijanja vlastodržaca, stanje jednog nezadovoljstva koje ne bi bilo ispravno nazvati komunizmom. Poziv »Srbi na okup« u vrijeme kad je Beograd prijestolnica Jugoslavije, kad Srbi imaju svoju narodnu dinastiju, kad ne postoji za to nikakav razlog već samo jednostavna činjenica obnovljene banovine Hrvatske sa novim duhom i novim stvaralačkim poletom, jednako je izraz ove duhovne destrukcije kao što je subsumiranje svog nezadovoljstva srpskog naroda sa današnjim stanjem u Srbiji pod komunizam«.

Nismo zvani da branimo ispravnost podataka »Hrišćanske Misli« o raširenosti komunizma u Srbiji. Ipak mislimo, da će poslužiti jasnoći u tom pitanju, ako navedemo i druge podatke o širenju komunizma u Srbiji. »Bilten jugoslavenskog antimarksističkog komiteta« donosi u najnovijem broju (24) baš o toj temi dva članka. U jednom (Erupcija komunizma) opisuje djelovanje komunista u Beogradu. U drugom (Komunistička propaganda u zapadnoj Srbiji) prikazuje, središte komunističke propagande za zapadnu Srbiju, Čačak (eparhija Žička, kojoj je na čelu episkop Nikolaj Velimirović). Za informaciju naših čitača, donosimo najvažnije podatke pomenutih članaka.

U članku »Erupcija komunizma« pisac upozoruje na neshvatanje podzemne komunističke propagande. Srpska javnost nije toj akciji podavala važnosti. Istom kad se ta akcija prenijela na ulicu, javnost je postala svjesna, što znači komunistička opasnost? »Bilten« zatim nastavlja:

»Videli su je na Univerzitetu prilikom komemoracije pok. admiralu Gepratu kada su studenti komunisti po komandi skandirali: »Dole huškači rata«, »Dole vojska« i »Živela Sovjetska Rusija«. Strahovitom drekom onemogućili su u prisustvu izaslanika Njegovog Veličanstva Kralja, naših admirala i generala, mnogih i mnogih pretstavnika naših nacionalnih i kulturnih, humanih i ratnih udruženja održanje jednog dužnog narodnog pijeteta prema velikom dobrotvoru i savezniku našem iz zajedničkog rata. To je bila prva njihova erupcija.

Na dan državnog praznika Ujedinjenja 1 decembra napali su ti isti studenti komunisti, sad već u društvu radnika, sokolsku povorku kod »Slavije« i ranili nekoliko nacionalnih studenata koji su se priključili toj manifestaciji. Tog istog dana trebalo je da se na Univerzitetu održi svečana akademija na kojoj su profesori Univerziteta imali da održe svečane govore o značaju tog državnog praznika. Studenti nacionaliste koji su delili pozive za tu svečanu akademiju napali su studenti-komunisti štapovima, bokserima i tupim oruđem. Univerzitet je poprskan krvlju naconalnih studenata. Ostalo je nekoliko ranjenih. To je ponovna erupcija komunista.

U znak protesta što je univerzitetski Senat doneo povodom tih krvavih ekscesa odluku, da se za mesec dana zabrane sve studentske priredbe na Univerzitetu, pa naravno i zakazani opšti studentski zbor koga je organizovao Akcioni odbor svih stručnih studentskih udruženja, studenti-komunisti priredili su pravo krvoproliće na Slaviji, kod Tehničkog fakulteta i u Grobljanskoj ulici i ovog puta udruženi sa radnicima. Polupali su silne izloge na radnjama i privatnim kućama, napali su kamenicama pocijske organe i žandarmeriju, posluživši se čak i vatrenim oružjem. Nekoliko policijskih organa i žandarma ranjeno je. Poginula su dva studenta. To je opet erupcija komunizma.

Demostranti na ulicama našli su sklonište posle tih ekscesa u Studentskom domu. Tamo su i organizovali te nerede. Odande je dirigovao Akademski klub i njegovi gl. funkcioneri, odande su slali kurire na ulicu sa uputstvima. Oni sami lično nisu naravno učestvovali u izgredima i čekali su u zimskim kaputima, spremni na begstvo u auli Doma, ako bi žandarmerija upala, kao što su očekivali, u Studentski dom. To se na žalost nije obistinilo i tako su glavni organizatori uspeli da pobegnu. Te krvave ulične demonstracije po zajedničkom planu ponovile su se ovih dana u Nišu, Splitu, Zagrebu i na Sušaku. Svuda sa istim parolama: »Staljin«.«

Što se tiče širenja komunizma u zapadnoj Srbiji »Bilten« donosi ove podatke:

»Dok se o komunističkoj propagandi u ostalim delovima predratne Srbije može govoriti samo kao o pojedinačnim istupima i akcijama više lokalnog i nesistematskog karaktera, dotle se o komunizmu u Zapadnoj Srbiji može govoriti kao o jednom već dobro organizovanom, planski izvedenom i sistematski povezanom destruktivnom pokretu.

Tačno je, da to još nije pokret širokih narodnih slojeva, u prvom redu pokret seljačkih masa, kako bi hteli tamošnji komunisti da ga predstave, ali je ipak vredan pažnje kao simptomatičan, revolucionaran i opasan talas koji je već uzeo dosta široke razmere. Njegovi glavni nosioci i pokretači su nezadovoljni radnici, nesvršeni studenti i zavedeni đaci, kao i znatan deo neodlučne i zalutale palanačke inteligencije.«

Istina, mnogobrojni komunistički agitatori nisu u svom poslu uspjeli, osim u kraju oko Čačka i Kraljeva (industrija!) Ipak se posljedice njihovog djelovanja opažaju i u G. Milanovcu, Preljini, Arilju, Ivanjici, Užicu. Središte komunističke agitacije je Čačak. O tome izvješćuje »Bilten«:

»Glavna karakteristika njihovog rada, kako u Čačku tako isto i u celom ovom kraju je ta, da rade po unapred dobivenim instrukcijama prilagođavajući ih mesnim i lokalnim prilikama i ne odstupajući ni za dlaku od jednog unapred utvrđenog i sistematski povezanog plana. Pomoću njega su uspeli uglavnom da uzmu u svoje ruke sva radnička, sportska, omladinska i ostala humana i viteška društva

i da tako skriveni privlačnim firmama kroz njih kao guje otrovnice iz kamenjara bljuju svoj otrov, trujući njime sve ono što je nacionalno, čestito i konstruktivno. Gdje im to u potpunosti nije pošlo za rukom, uspeli su da barem nature svoj danas tako neizbeživi ton i zao karakter.

Idu po selima i osnivaju bajagi narodne knjižice i čitaonice da bi u njih vešto ubacili obilnu i tako privlačnu marksističku literaturu. Uvlače se kao instruktori, knjigovođe i upravnici u zemljoradničke zadruge da bi i kroz njih među zadrugarima sejali mržnju i razdor i imali ih docnije eventualno u svojim rukama. Tako se na čelu jedne nekad vrlo napredne zemljoradničke zadruge u okolini Čačka nalazi kao knjigovođa jedan student inače najpoznatiji komunista sa Beogradskog Univerziteta.

Ženski Pokret kao i sva ostala ženska humana i kulturna društva nalaze se ili pod njihovim uticajem ili u njihovim rukama.

Među školskom omladinom, a naročito među đacima viših razreda gimnazije, oseća se takođe znatan uticaj njihove aktivnosti. Stariji profesori osećaju se nemoćni da vode borbu protivu ovoga tako nasrtljivog zla, dok ga neki od mlađih otvoreno podržavaju. Tako su proletos đaci čačanske gimnazije prilikom sahrane jednog svog druga komuniste priredili sa crvenim trakama na vencima i komunističkim parolama u govorima, čitave demonstracije, posle čega je pokažnjavan i isteran iz gimnazije veliki broj đaka o čemu je čak i naša informativna štampa pisala.

Radnici preko Ursa i svojih odlično organizovanih sindikata prednjače i vode prvu reč u čitavom ovom radu. Oni vrlo često priređuju po svima ovim palankama koncerte i kulturne večeri sa čisto komunističkim programom.

Mlađim učiteljima i učiteljicama kao nosiocima narodne prosvete koji su u neposrednom dodiru sa narodom komunisti posvećuju naročitu pažnju. Tako smo u dva iako najbrdovitija i najizolovanija sreza ove oblasti naišli na sedam-osam učitelja i učiteljica već zatrovanih i istaknutih komunista«.

Tako »Bilten«. Kako se vidi, tu su navedeni vrlo konkretni podaci izrazite komunističke propagande. Oni se ne mogu subsumirati pod pojam »buđenja iz jednog mamurluka«, kako u »Jutarnjem Listu« netko tvrdi. Komunizam nije opasan tek onda, kad zavlada većinom jednog naroda. Ta onda uopće ne bi bio opasan! Jer mi u Rusiji nije on većina, nego samo dobro organizovana manjina. I baš ta manjina je kadra, kako pokazuje iskustvo po cijelom svijetu, da nametne svoju volju većini i da terorom vlada. A komunistička manjina može postati najednom, preko noći, javno mišljenje i većina, ako je dosadašnja većina omalovažuje i ne prati njezin podzemni rad. Stoga se, punim pravom, može neshvatanje i omalovažavanje komunističke akcije nazvati duhovnom destrukcijom. Perditio tua, Israel, ex te!, vrijedi za takove čuvare i nosioce javnoga mišljenja. Moramo stoga, i na ovom mjestu odati priznanje banovini Hrvatskoj, što je poučena iskustvom, poduzela uspješne mjere, da rovarenju plaćenih komunista uspješno stane na kraj. *-nk-*

KATOLIČKA AKCIJA

Izvještaji. Molimo gg. župnike i duhovnike društava, da nam pošalju ispunjene upitnice o društvima i o vjerskom te moralnom stanju u župi, koji nam još nijesu poslali, da možemo imati točan pregled o svemu, osobito sad kad se pristupa radu oko duhovne narodne obnove.

Dopisna škola. U smjeru odgoja pobornika KA počeli smo prošle godine s »Dopisnom školom« i poslali 52 pisma i to 26 njih odgojnog sadržaja, a 26 prosvjetnog (zemljopis) asdržaja. Ove godine nastavljamo s pismima, te smo razaslali prvi broj. Predmet i sadržaj će ove godine biti u vezi s duhovnom narodnom obnovom i to opet dvije vrsti: jedna vrsta — odgojna, za lični odgoj (piše g. Karlo Gruičić), a druga — za apostolat KA (piše g. Pavao Jesih). Odšteta je i ove godine za cijelu godinu po 5 din, da se bar dio troškova pokrije.

Imademo još na skladištu pisma od prošlog godišta: lijepa je to i obilna kolekcija građe za predavanja, a nešto i za propovjedi. Tko bi trebao i želi, može ih naručiti.

Fond katoličke akcije primio: Velika Pisanica 50 d; Cerovac 25 d; Lasinja 12 d; Prišlin 20 d; Glogovnica 50 d; Voćin 10 d; Selnica 25 d; Ščitarjevo 17.50 d; Davor 15 d; Ciglena 20 d; Kobaš 50 d; Dubravčak 30 d; Kamensko 21 d; Žakanje 20 d; Čučerje 50 d; Šišljavić 15 d; Mačkovac 20 d; Stenjevac 70 d; Visoko 20 d; Vidovec 50 d.

CRKVENE VIJESTI

NAREDBA BANSKE VLASTI O OSIGURANJU CRKVENIH OBJEKATA PROTIV SVETOGRDNIH PROVALA.

Kako su u posljednje doba učestale svetogrdne krade i provale u naše crkve ugrožavajući ne samo imovinu crkava nego i život samog svećenstva, obratila se ova duhovna oblast na bansku vlast banovine Hrvatske sa zamolbom, da shodnom naredbom po mogućnosti spriječi ovakove bogomrske zločine.

Banska je vlast izdala u tom pogledu slijedeću naredbu:

Banska vlast Banovine Hrvatske

Odjel za unutarnje poslove

Broj 93892-I-3-1939. Zagreb, 9. prosinca 1939.

Predmet: Osiguranje crkvenih objekata protiv krađa.

1) Ispostavi Banske Vlasti Split
2) Redarstvenom ravnateljstvu Zagreb, Split
3) Predstojništvu grad. redarstva 1—17
4) Sreskom načelstvu 1—99
5) Ispostavi sreskog načelstva 1—9
6) Gradskom poglavarstvu polic. otsjek 1—4
7) Žand. brigadi ban. Hrvatske Zagreb

(za sve: od 2—7)

U posljednje vrijeme naročito pada u oči, da su učestale krađe i provale u rimokatoličke crkve i kapele, što može u očima ostalog kulturnog svijeta da u lošem svijetlu prikaže kulturne prilike u banovini Hrvatskoj. Ovo se mora bezuvjetno najenergičnijim preventivnim i represivnim mjerama spriječiti, stoga naređujem:

1) Da se prijave po izvršenim odnosno pokušanim krađama i provalama u crkve i kapele hitno uzimaju u postupak, da se na licu mjesta odmah provedu energični i svestrani izvidi i preduzmu sve potrebne mjere kako bi izvršioci bili brzo eruirani, uhapšeni i predvedeni zakonskoj odgovornosti. Pri tom valja imati u vidu vjerojatnost, da ove učestale provale vrši ista provalnička družba.

O svakoj ovakovoj izvršenoj krađi ili provali ima se odmah telefonskim ili telegrafskim putem dostaviti izvještaj ovoj Banskoj vlasti sa točnim i kratkim opisom svih ukradenih predmeta u svrhu raspisa potrage.

2) Izvidi po predmetnim provalama i krađama imaju se voditi pod nadzorom i direktivama starješina naslovnih vlasti, koje činim odgovornim za osiguranje crkvenih objekata i za uspjehe po provedenim izvidima;

3) da se naredi područnim organima javne sigurnosti, da posvete naročitu pažnju i brigu na čuvanje crkvenih objekata i da prilikom obavljanja svojih redovnih dužnosti obilaze u svako doba crkvene objekte;

4) da starješine naslovnih vlasti stupe u kontakt sa mjesnim župnicima i funkcionerima Hrv. seljačke odnosno građanske zaštite i sporazumno odrede lica koja će vršiti čuvanje rimokatoličkih crkava i kapela;

5) da se obzirom na mjesne prilike, vrijednost pohranjenih crkvenih stvari, osamljenost i učestalost provala i krada u crkve i kapele po potrebi i permanentno osiguranje rimokatoličkih crkava i kapela od strane članova Hrv. seljačke odnosno građanske zaštite ili seoskih patrola;

6) da starješine naslovnih vlasti stupe u kontakt sa mjesnim svećenicima ostalih konfesija u pogledu osiguranja hramova, bogomolja i džamija, u koliko se zato ukazuje potreba i da prema mjesnim prilikama odrede shodne mjere.

Za Bana: **Dr. Krbek** v. r., podban.

Ova se naredba priopćuje velečasnom svećenstvu znanja i umirenja radi. Upućuje se svećenstvo, neka sa svoje strane pazi, da se pojedine točke vrše, naročito neka bdije, da se izvrše ustanove u točki 3, 4 i 5 t. j. da organi javne sigurnosti doista posvete naročitu pažnju na čuvanje crkvenih objekata, te da se odrede posebna lica za čuvanje crkava i kapela sa strane članova HSS odnosno seljačkih ili građanskih zaštita.

U Zagrebu, dne 22. prosinca 1939.

Dr. Franjo Salis v. r.
pomoćni biskup, generalni vikar.

Kolekta za afričke misije. Naš directorium određuje, da se na blagdan Bogojavljenja obavi sabiranje doprinosa za afričke misije. Teška ratna vremena pogodila su sve misije. Treba n. pr. uzeti u obzir, da iz Njemačke i sviju krajeva, koje je njemačka vojska u daljoj ili bližoj prošlosti okupirala, ne mogu pridolaziti materijalni doprinosi za izdržavanje misija. To znači ogromni gubitak; među ostalim i za afričke misije. Jer znatna područja Afrike misijonarili su njemački dotično poljski misijonari. Oni su danas ostali bez sredstava, koja su, dosada, primali iz svojih domovina. A misije trebaju neprestano novih pomoći. Otkuda da se namaknu? I ostale zaraćene države Evrope osjećaju težinu rata na misijskom području. Stoga preporučamo našem svećenstvu, da prigodom Bogojavljenja potakne vjernike, neka bi se, makar i malim milodarima, sjetili velikih potreba afričkih misija prema riječi sv. Pavla: »Nolite deficere benefacientes« (2 Thess. 3, 13).

Iz Bolnopskrbnog fonda. Članarina za godinu 1940. iznosi 20 din. mjesečno, a prinos za stalnu zakladu 80 din. godišnje. **Uprava B. O. Fa.**

Doprinosi za »Djelo za svećenička zvanja«. Upravi su stigli ovi doprinosi: Dol. Zelina (ček) Din. 20; Zagreb, Marija Pomoćnica (osobno) Din. 197; Zagreb, Katedrala (osobno) Din. 262; Zagreb, Sv. Marija (osobno) Din. 112; Zagreb, crkva Srca Isusova (osobno) Din. 134; Miholjanec (ček) Din. 27; Našice Din. 125; Klenovnik Din. 30; Nova Gradiška Din. 134; Nova Bukovica Din. 18.—; Cvjetlin Din. 25.

Upozorenje! Velečasni župski uredi i samostani kao i pojedina preč. i veleč. gospoda, koji su prije više vremena primili i zadržali od potpisanoga im poslane »Pokorničke psalme«, usrdno se umoljavaju, da izvole za pomenute brošurice poslati odnosnu svotu. Pripominjem, da novac pripada ovdješnjim čč. sestrama i one ga nužno trebaju za nabavu ogrjevnih drva napose u ovoj cičoj zimi. Novac se najzgodnije šalje čekom »Knjižare sv. Antuna u Zagrebu«. **Josip Majsec,** župnik, Odra.

RIM. Posjet Sv. Oca Pape talijanskim Suverenima. Dne 28. XII. 1939. vratio je Sv. Otac Papa Pijo XII. posjet talijanskim Suverenima. Sv. Otac je krenuo iza 10 sati iz Vatikana, u 10.30 s. stigao je u Kvirinal. Njegova pratnja vozila se u 18 luksusnih automobila. Kr. garda i svi rodovi talijanske vojske činili su špalir sve od Vatikanskog Grada do Kvirinala. Nj. Vel. talijanski kralj Viktor Emanuel III. s princevima dočekao je Sv. Oca nad velikim stubištem, a glazba je svirala Papinu i talijansku državnu himnu. Sv. Otac prošao je

s pratnjom kroz više dvorana kr. Dvora. Razgovor između Pape i talijanskih Suverena vođen je u prijestolnoj dvorani kroz pola sata. Nakon toga Sv. Otac oprostio se od kralja i kraljice i vratio s pratnjom u Vatikan. Ovaj Papin posjet talijanskim Suverenima jest znamenit događaj za historiju odnošaja između talijanske države i vrhovnog poglavara Katoličke Crkve. Značenje je posjeta više moralno nego političko. Italija, u vjerskom i nacionalnom pogledu ujedinjena, obećaje značajan otpor protiv rušilačkog, barbarskog boljševizma.

Čilski poslanik kod Sv. Oca Pape. 30. XII. 1939. primio je Sv. Otac u audijenciju čilskog izvanrednog i opunomoćenog ambasadora Dr Luisa Cruz Ocampo. Prigodom predaje akreditivnih pisama novi je ambasador izjavio sinovsku odanost čilske države i naroda prema Sv. Ocu te istaknuo, kako je njegova republika u današnjim teškim vremenima spremna surađivati s Crkvom oko svjetskog mira, a za dobro čovječanstva. Sv. Otac odgovorio je ambasadoru na španjolskom jeziku. Novi ambasador je veoma naobražen, a u političkom pogledu ugledna ličnost.

10-godišnjica »Papinog Djela za čuvanje vjere«. Ovome je društvu glavna zadaća, da se brine za vjerski život na rimskoj periferiji. Kroz deset godina vršilo je društvo tu svoju zadaću s dosta uspjeha. Njegova je zasluga, da su na periferiji Rima osnivane župe, građene crkve i kapele, da su služene sv. mise, da je katehizirana omladina, od koje su mnogi jedino tako došli u rimske vjerske zavode i kasnije u sjemenište. Društvo je širilo katoličku štampu i poduzimalo sve, čime se mogao dizati i pomoći vjerski život na periferiji Rima.

ŠVICARSKA. Na sjednici Društva Narodâ spominje se enciklika »Summi Pontificatus«. Na 107. sjednici Društva Narodâ« predstavnik Bolivije Costa del Rels kao predsjednik Savjeta Društva Naroda, nakon isključenja Rusije iz toga Društva, dao je značajnu izjavu. Istaknuo je teške prilike, u kojima se danas nalazi čovječanstvo, i način, kako bi se te prilike mogle popraviti. Otvoreno je izjavio, da misli, koje je spomenuo, nisu njegove, nego su uzete iz enciklike »Summi Pontificatus«. Predstavnici državâ u Ženevi pozdravili su pljeskanjem govor svoga predsjednika i tako javno priznali, da se ideje u enciklici »Summi Pontificatus« slažu s principima »Društva Naroda«.

POLJSKA. Kako je Poljacima pod sovjetskom vlasti. U Rumunjskoj se saznaje, da su sovjetski komesari sa područja bivše poljske države oduzeli robu i živežne namirnice iz privatnih trgovačkih skladišta i otpremili za rusku vojsku. — Poljskoj djeci utuvljuje se u glavu, da moliti se Bogu nema vrijednosti nego se treba moliti Staljinu, jer iza toga dolazi vojnik s kruhom i dijeli ga djeci. — Kod Szepetowke na otvorenom polju nalazi se u koncentracionom logoru 15.000 ratnih zarobljenika, od toga 4000 časnika. Spavaju na goloj zemlji, nemaju dovoljno odijela, te fizički i moralno mnogo trpe.

FINSKA. Sv. Otac Papa za finske katolike. Finski katolici nalaze se zbog rata u teškim materijalnim prilikama. Zato im je Sv. Otac Papa poslao obilnu materijalnu pomoć preko Mons. Vilima Robbena, apost. vikara u Helsinkiju.

RUSIJA. Izjava bezbožnikâ. U Moskvi su se sastali delegati bezbožnikâ iz svih krajeva Rusije. Tom prilikom izjavio je njihov predsjednik, kako im protivnici u inozemstvu — vjernici predbacuju politiku bez linije, bez dogmi, politiku bez predrasuda. Na ovo je predsjednik odgovorio, da borbeni bezbožnici uvijek odobravaju Staljinovu politiku te su uvjereni, da i pakt s Hitlerom jest jedan korak bliže k svjetskoj revoluciji. No sovjetska vlada neće proliti ni kapi krvi za interese imperijalističkih država ili za nacionalne socijaliste, ako nije duboko uvjerena ,da je ta žrtva nužna za pobjedu komunizma. Sovjeti surađuju s Hitlerom u borbi protiv Crkve, pa će ova suradnja staviti svijet pred nova iznenađenja. Baš se sprema zakon, po kome će borbenim bezbožnicima biti dopušteno, da bez posebne dozvole vlasti mogu uvijek i svagdje održavati zborove u svrhu bezbožne propagande. Organizacija bezbožnika bit će ubuduće samo filiala komunističke stranke. Spisi bezbožne nacionalno-socijalističke propagande bit će prevedeni i štampani na ruskom jeziku. — Mi smo davno znali, da komunisti i nacional-socijalisti imaju puno toga zajedničkoga, ali nam neki nisu htjeli vjerovati. Dobro bi bilo, da barem sada progledaju.

KINA. Katoličke misije za izbjeglice. U prvim danima mjeseca listopada zavladala je epidemija kolere u Ningoman. Oci misionari francuske misije učinili su sve, što je bilo moguće i davali su stanovnicima injekcije protiv kolere. To isto činile su u gradu Sichang misionarke franciskanke.

KANADA. Vjerske škole. Katolici u Kanadi nezadovoljni su s državnom školskom politikom. Država daje mnogo veće subvencije državnim školama nego što to čini prema vjerskim školama. Školarina u vjerskim školama duplo je veća od one u državnim. Pa ipak broj učenika u vjerskim školama postaje iz godine u godinu sve veći. Katolici se spremaju, da energično zatraže od najviših državnih vlasti jednakost i pravdu za vjerske škole.

KANADA. Kongres bolnicâ u Torontu. U spomen 300-godišnjice prve kanadske bolnice, osnovane u Québecu pod imenom »l'Hotel Dieu«, održan je u kanadskom gradu Torontu internacionalni kongres predstavnika bolnica. Iz Evrope, zbog rata, bilo je manje učesnika, ali su zato američke zemlje bile dobro zastupane. Svih delegata bilo je 1500. Na molbu kanadske vlade imenovao je Sv. Otac Papa O. Ivana d'Odet di Orsennens, isusovca, svojim zastupnikom na kongresu. I ako su delegati bili većinom protestanti, ipak je Papin zastupnik bio primljen s osobitim poštovanjem, a Papino pismo pročitano i saslušano s pažnjom. Sv. Otac podijelio je kongresu apostol. blagoslov.

Urednik: Dr Nikola Kolarek. Nadbiskupska tiskara u Zagrebu.
Za tiskaru odgovara: Stjepan Marinović, Kamaufova ulica 16.